

Dosarul nr. 2ra-753/22
2-18168888-01-2ra-26052022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, A. Malîi, I. Dutca)

DECIZIE

09 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Ion Ceban, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Ceban împotriva lui Andrei Năstase, intervenienți accesorii Agenția de Presă „Infotag” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea cu Capital Străin „Prodigital” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la constatarea ca fiind defăimătoare a informației răspândite, obligarea dezmințirii informației și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 20 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Andrei Năstase, a fost casată hotărârea din 10 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost respinsă,

constată:

La data de 03 iulie 2018 Ion Ceban a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrei Năstase, intervenienți accesorii Agenția de Presă „Infotag” SRL, ÎCS „Prodigital” SRL cu privire la constatarea ca fiind defăimătoare a informației răspândite, obligarea dezmințirii informației și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că la data de 10 mai 2018, a participat împreună cu Andrei Năstase și Alexandr Roșco la emisiunea „Eu vreau să fiu primar” cu Lorena Bogza, accesibilă pe link-ul <http://inprofunzime.protv.md/stiri/politic/emisiunea-eu-vreau-sa-fiu-primar-culorena-bogza-din-9-mai-andrei-2242961.html>.

A menționat că în cadrul emisiunii s-au discutat mai multe aspect privind calitățile manageriale ale candidaților, programul pe care îl propun, precum și activitățile anterioare și în special, s-au relatat următoarele: - min 19:26-19:35, Ion Ceban „Spuneți-mi despre o problemă de care nu ne-am ocupat în CMC, dacă aveți așa o..., iată un proiect de

exemplu care este inclus și noi nu l-am înaintat; -min 19:36-19:56, Andrei Năstase „Domn Ceban, am putea să discutăm foarte mult. Dați să vă spun chiar unul dintre punctele dvs, fiindcă este dintre primul: eficientizarea gestionării patrimoniului municipal. Este unul dintre punctele dvs, spuneți-mi vă rog, dvs cunoașteți că municipalitatea pierde anual 688 mln. lei potrivit anumitor calcule”; -min 19:57-19:58, Ion Ceban „Eu despre asta vorbesc 4 ani de zile”; -min 19:58-20:13, Andrei Năstase „Nu, că vorbiți este ok, ce a-ți făcut, ce a-ți reușit? Pentru că, atunci când a trebuit în 2016 să votați cu toții, într-o cvasi unanimitate, înstrăinarea unor imense loturi de pământ din mun. Chișinău...”; -min 20:14-20:17, Ion Ceban, „Eu vă rog un singur exemplu, un singur exemplu domnul Năstase, să nu vă consider că pur și simplu sunteți ...”; -min 20:18-20:18, Andrei Năstase, „Nu, nu duceți și ridicați hotărârile din 2016”; -min 20:20-20:21, Ion Ceban, „Un singur exemplu, vă rog”; -min 20:22-20:25, Andrei Năstase, „Repet încă o dată ridicați hotărârile din 2016” -min 20:26-20:34, Ion Ceban, „Eu acum repet pentru toată lumea, domnul Năstase, să fie foarte clar, colegii mei și eu inclusiv n-am votat nici o înstrăinare de teren din mun. Chișinău...”.

Ion Ceban consideră că cele invocate în cadrul emisiunii cade sub incidența Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010.

Reclamantul a subliniat că, deși libertatea de exprimare este un drept esențial, totuși, legislația în vigoare și tratatele internaționale instituie unele restricții, în ceea ce privește discursurile ținute în mod public. Ingerința dată are menirea de a proteja onoarea, demnitatea și reputația profesională, alte drepturi esențiale, unanim recunoscute și care urmează a fi protejate.

A susținut că pârâtul a relatat declarații care nu corespund realității, sunt defăimătoare și îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională în calitate de președinte al fracțiunii PSRM, în Consiliul municipal Chișinău. Or, nu au fost prezentate probe veridice care ar demonstra că declarațiile corespund adevărului, iar maniera în care au fost afirmate informațiile false și defăimătoare, nu a fost una onestă și echilibrată.

Reclamantul a precizat că la emisiune a fost prezent împreună cu Andrei Năstase și Alexandr Roșco și din imaginea video se confirmă că pârâtul a fost prezent în cadrul emisiunii și a relatat personal discursul denigrator. Mai mult ca atât, informația denigratoare relatată de către pârât, l-a vizat pe reclamant, or, între ultimii doi a avut loc un dialog, Andrei Năstase adresându-i nemijlocit întrebarea. Respectiv, consideră că este evident faptul că informația răspândită l-a vizat pe anume pe el.

Reclamantul a subliniat că, drept urmare a discursului susținut de către pârât, a fost catalogat drept o persoană coruptă, care a participat la votarea înstrăinării unor imense loturi de pământ din orașul Chișinău, adică a fost acuzat în săvârșirea unor infracțiuni, acțiuni care însă nu le-a săvârșit. Iar scopul acestor declarații a fost de a-i denigra imaginea, de a-i leza onoarea, demnitatea și reputația profesională.

A specificat că, având calitatea de consilier al Consiliului municipal Chișinău și chiar mai mult, fiind președintele fracțiunii PSRM în Consiliu, respectiv reprezentant al autorității reprezentative și deliberative a populației din municipiu, acuzarea în săvârșirea unor acțiuni ilegale i-a afectat grav onoarea, demnitatea și reputația profesională.

În conformitate cu hotărârea Consiliului electoral al circumscripției electorale municipale Chișinău nr. 1 din 11 aprilie 2018, a fost înregistrat în calitate de candidat la

funcția de Primar General al municipiului Chișinău, înaintat de PSRM, iar emisiunea difuzată a fost răspândită în perioada campaniei electorale, care în conformitate cu art. 1 Codul electoral, începe pentru fiecare concurent din momentul înregistrării candidatului de organul electoral. Astfel, mesajul defăimător a fost răspândit într-o perioadă de tip extrem de sensibilă, iar opiniei publice i-au fost prezentate informații care nu corespund realității.

Reclamantul consideră că, a fost umilit și înjosit în fața alegătorilor care l-au ales în urma scrutinului din anul 2015 și în fața alegătorilor care urmau să participe la alegerile locale noi din 20 mai 2018, în fața altor consilieri locali, a colaboratorilor autorităților publice locale și în fața persoanelor apropiate, în rezultat fiind grav afectată și autoaprecierea personală întemeiată pe aprecierea societății, situație în care i-au fost provocate suferințe și frustrări, în rezultatul încălcării dreptului la respectarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

A notat că, întru soluționarea litigiului pe cale amiabilă, la 24 mai 2018 și respectiv la 30 mai 2018, a expediat la adresa de domiciliu a pârâtului Andrei Năstase, dar și la sediul Partidului Politic "Demnitate și Adevăr" a cărui președinte este ultimul, cereri prealabile prin care a solicitat dezmințirea informațiilor denigratoare, cu respectarea termenului de 20 de zile de la data răspândirii informației, scrisoarea fiind recepționată la 04 mai 2018.

A solicitat constatarea ca fiind defăimătoare a informației: „Nu, că vorbiți este ok, ce a-ți făcut, ce a-ți reușit? Pentru că, atunci când a trebuit să votați cu toții, într-o cvasi unanimitate, înstrăinarea unor imense loturi de pământ din Chișinău”, răspândită de către Andrei Năstase în cadrul Emisiunii „Eu vreau să fiu primar” din data de 10 mai 2018, ora 21:11, cu tematica ”Eu vreau să fiu Primar” cu Lorena Bogza și cu invitații Andrei Năstase, Alexandr Roșco și Ion Ceban; obligarea lui Andrei Năstase să dezmință afirmațiile expuse prin intermediul unei conferințe de presă, desfășurate la sediul Agenției de presă „Infotag” SRL, alte agenții similare sau în cadrul unei emisiuni similare difuzate de ÎCS „Pro Digital” SRL, deținătoare a postului de televiziune ProTV, în termen de 15 zile, cu următorul conținut: „Recunosc că afirmațiile și/sau informațiile răspândite de către Andrei Năstase cu privire la faptul că, Ion Ceban, în calitate de consilier municipal în mun. Chișinău ar fi votat în Consiliul municipal Chișinău în anul 2016, înstrăinarea unor imense loturi de pământ din Chișinău sunt false, mincinoase și lipsite de substrat factologic, lezând onoarea, demnitatea și reputația profesională a lui Ion Ceban” și încasarea din contul pârâtului în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 500 000 de lei, bani care vor fi utilizați pentru amenajarea terenurilor de joacă pentru copii în mun. Chișinău.

La data de 04 iulie 2018 Ion Ceban, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov, a depus cerere de concretizare a acțiunii, în partea cerinței privind repararea prejudiciului moral și a solicitat încasarea din contul lui Andrei Năstase în beneficiul lui Ion Ceban a prejudiciului moral în sumă de 1 leu.

Prin hotărârea din 10 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă acțiunea depusă de Ion Ceban. Au fost constatate ca fiind defăimătoare informațiile „Nu, că vorbiți este ok, ce a-ți făcut, ce a-ți reușit? Pentru că, atunci când a trebuit să votați cu toții, într-o cvasi unanimitate, înstrăinarea unor imense loturi de

pământ din Chișinău”, răspândită de Andrei Năstase în cadrul emisiunii „Eu vreau să fiu primar” din 10 mai 2018, ora 21:11, cu tematica „Eu vreau să fiu primar” cu Lorena Bogza și cu invitații: Andrei Năstase, Alexandr Roșco și Ion Ceban. A fost obligat Andrei Năstase să dezmințe informațiile expuse în cadrul emisiunii „Eu vreau să fiu primar” din 10 mai 2018, ora 21:11, cu tematica „Eu vreau să fiu primar” cu Lorena Bogza și cu invitații: Andrei Năstase, Alexandr Roșco și Ion Ceban, prin intermediul unei conferințe de presă desfășurare la sediul Agenției de Presă „Infotag” SRL sau alte agenții similare sau în cadrul unei emisiuni similare difuzate de ÎCS „Pro Digital” SRL, deținătoare a postului de televiziune ProTV în termen de 15 zile, cu următorul conținut: „Recunosc că afirmațiile și/sau informațiile răspândite de către Andrei Năstase cu privire la faptul că, Ion Ceban, în calitate de consilier municipal în mun. Chișinău ar fi votat în Consiliul municipal Chișinău în anul 2016, înstrăinarea unor imense loturi de pământ din Chișinău sunt false, mincinoase și lipsite de substrat factologic, lezând onoarea, demnitatea și reputația profesională a lui Ion Ceban”. A fost încasat din contul lui Andrei Năstase în beneficiul lui Ion Ceban prejudiciul moral în sumă de 1 leu.

La data de 17 decembrie 2018 Andrei Năstase a depus apel nemotivat, iar la 03 aprilie 2019 a depus apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 20 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Andrei Năstase și a fost casată hotărârea din 10 decembrie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, fiind emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă.

La data de 04 mai 2022 Ion Ceban, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului reprezentantul recurentului a indicat că judecata de valoare reprezintă opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit. Totodată, judecata de valoare fără substrat factologic suficient este judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate.

A menționat că discursul intimatului se bazează pe o acțiune a recurentului și anume, exprimarea votului în cadrul ședinței consiliului local, ceea ce presupune un eveniment, un proces sau fenomen care a avut loc sau are loc în condiții concrete de loc și timp și a cărui veridicitate poate fi dovedită, adică corespunde noțiunii de fapt, în sensul Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010.

Reprezentantul recurentului a afirmat că în speță, faptul reprezintă procesul de vot în cadrul Consiliului Municipal Chișinău și respectiv, adoptarea deciziilor. În aceste sens, în conformitate cu prevederile art. 17 alin. (1) al Legii privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, ședințele consiliului local sunt publice, în special ședințele Consiliului municipal Chișinău, care sunt transmise online pe diverse platforme și sunt stocate pentru a fi accesate de public și ulterior ședinței.

Astfel, consideră că pretinsa imposibilitate de a dovedi faptele invocate nu poate fi acceptată și reprezintă o tentativă de a camufla arbitraritatea discursului susținut în cadrul emisiunii, or, modul cum votează consilierii în Consiliul municipal Chișinău poate fi

dovedit, chiar și în lipsa votului nominal.

Reprezentantul recurentului a mai susținut că însuși intimatul a indicat că nu poate prezenta probe pertinente și concludente, ceea ce reprezintă că cele declarate în cadrul emisiunii reprezintă o opinie abuzivă și denaturată și depășește limitele libertății de exprimare, or, legislația națională și practica internațională într-adevăr admite un anumit grad de exagerare, în special în discursurile politice, dar nu justifică răspândirea informației false și denaturate.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei denotă că la 20 octombrie 2021 a fost pronunțat dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău, iar copia deciziei motivate a fost expediată prin poșta electronică la data de 26 ianuarie 2022, fiind recepționată de către reprezentantul recurentului în aceeași zi, fapt indicat și în cererea de recurs.

Totodată, se reține că prin dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, pe perioada stării de urgență declarată prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022, au fost stabilite măsuri specifice în domeniul justiției, fiind suspendată de drept examinarea de către instanțele de judecată a cauzelor civile, cu excepțiile prevăzute la pct. 5.1.1 din dispoziție. Termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile care se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

Ulterior, prin dispoziția nr. 13 din 31 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, au fost excluse măsurile specifice în domeniul justiției, începând cu data de 04 aprilie 2022, judecarea cauzelor civile fiind reluată din oficiu.

Astfel, recursul declarat la 04 mai 2022 este în termen.

Prin notificarea din 26 mai 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia recursului, înștiințând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 43, volumul II).

Prin referința depusă la 07 decembrie 2022, intimatul Andrei Năstase a solicitat respingerea cererii de recurs și menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 09 noiembrie 2022 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele cauzei în raport cu recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea deciziei instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din suportul probator prezent la actele cauzei rezultă că la 10 mai 2018, postul de televiziune „PRO TV”, deținut de ÎCS „Pro Digital” SRL, a difuzat emisiunea „Eu vreau să fiu primar” cu Lorena Bogza, la care au participat Andrei Năstase, Alexandr Roșco și Ion Ceban.

În cadrul emisiunii s-au discutat mai multe aspecte privind calitățile manageriale ale candidaților, programul cu care vin și activitățile anterioare.

Potrivit înregistrării video a emisiunii menționate (accesibilă pe link-ul: <http://inprofunzime.protv.md/stiri/politic/emisiunea-eu-vreau-sa-fiu-primar-cu-lorena-bogza-din-9-mai-andrei-2242961.html>.) s-au relatat următoarele:

- min 19:26 - 19:35, Ion Ceban „Spuneți-mi despre o problemă de care nu ne-am ocupat în CMC, dacă aveți așa o ..., iată un proiect de exemplu care este inclus și noi nu l-am înaintat”;

- min 19:36 - 19:56, Andrei Năstase „Domnule Ceban, am putea să discutăm foarte, foarte mult. Dați să vă spun chiar unul dintre punctele Dvs, fiindcă este dintre primul: eficientizarea gestionării patrimoniului municipal. Este unul dintre punctele Dvs, spuneți-mi vă rog, Dvs cunoașteți că municipalitatea pierde anual 688 mln. lei potrivit anumitor calcule”;

- min 19:57 - 19:58, Ion Ceban „Eu despre asta vorbesc 4 ani de zile”;

- min 19:58 - 20:13, Andrei Năstase „Nu, că vorbiți este ok, ce ați făcut, ce ați reușit? Pentru că, atunci când a trebuit în 2016 să votați cu toții, într-o cvasi unanimitate înstrăinarea unor imense loturi de pământ din mun. Chișinău ... ”;

- min 20:14 - 20:17, Ion Ceban „Eu vă rog un singur exemplu, un singur exemplu domnule Năstase să nu vă consider că pur și simplu sunteți ... ”;

- min 20:18 - 20:18, Andrei Năstase „Nu, duceți și ridicați hotărârile din 2016”;

- min 20:20 - 20:21, Ion Ceban „Un singur exemplu, vă rog”;

- min 20:22 - 20:25, Andrei Năstase „Repet încă o dată ridicați hotărârile din 2016”;

- min 20:26 - 20:34, Ion Ceban „Eu acuma repet pentru toată lumea, domnule Năstase, să fie foarte clar, colegii mei și eu inclusiv n-am votat nici o înstrăinare de teren din mun. Chișinău ... ”.

Considerând că declarațiile menționate sunt defăimătoare și lezează onoarea, demnitatea și reputația sa profesională, la data de 24 mai 2018 Ion Ceban a expediat la adresa de domiciliu a lui Andrei Năstase cerere prealabilă prin care a solicitat dezmințirea informației mincinoase și denigratoare, care îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională; publicarea dezmințirii prin intermediul unei conferințe de presă, desfășurate la sediul Agenției Infotag sau alte agenții similare, achitarea prejudiciului moral în sumă de 500 000 de lei, sumă care va fi utilizată pentru amenajarea terenurilor de joacă pentru copii în mun. Chișinău.

Potrivit mențiunilor din adeverința poștală, cererea prealabilă nu a fost recepționată de către Andrei Năstase, din motivul nereclamării acesteia de la oficiul poștal.

La 30 mai 2018 Ion Ceban a expediat o nouă cerere prealabilă în adresa Partidului Politic „Partidul Demnitate și Adevăr”, al cărui președinte este Andrei Năstase, cu aceleași solicitări.

Cererea prealabilă a fost recepționată de către Andrei Năstase la 04 iunie 2018, fapt confirmat prin avizul de recepție, însă în termenul stabilit de lege acesta nu a reacționat.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Ion Ceban a solicitat constatarea ca fiind defăimătoare a informației: „Nu, că vorbiți este ok, ce a-ți făcut, ce a-ți reușit? Pentru că, atunci când a trebuit să votați cu toții, într-o cvasi unanimitate, înstrăinarea unor imense loturi de pământ din Chișinău”, răspândită de către Andrei Năstase în cadrul Emisiunii „Eu vreau să fiu primar” din data de 10 mai 2018, ora 21:11, cu tematica ”Eu vreau să fiu Primar” cu Lorena Bogza și cu invitații Andrei Năstase, Alexandr Roșco și Ion Ceban; obligarea lui Andrei Năstase să dezmință afirmațiile expuse prin intermediul unei conferințe de presă, desfășurate la sediul Agenției de presă „Infotag” SRL, alte agenții similare sau în cadrul unei emisiuni similare difuzate de ÎCS „Pro Digital” SRL, deținătoare a postului de televiziune ProTV, în termen de 15 zile, cu următorul conținut: „Recunosc că afirmațiile și/sau informațiile răspândite de către Andrei Năstase cu privire la faptul că, Ion Ceban, în calitate de consilier municipal în mun. Chișinău ar fi votat în Consiliul municipal Chișinău în anul 2016, înstrăinarea unor imense loturi de pământ din Chișinău sunt false, mincinoase și lipsite de substrat factologic, lezând onoarea, demnitatea și reputația profesională a lui Ion Ceban” și încasarea din contul pârâtului în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 1 leu.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și a constatat ca fiind defăimătoare informațiile „Nu, că vorbiți este ok, ce a-ți făcut, ce a-ți reușit? Pentru că, atunci când a trebuit să votați cu toții, într-o cvasi unanimitate, înstrăinarea unor imense loturi de pământ din Chișinău”, răspândită de Andrei Năstase în cadrul emisiunii „Eu vreau să fiu primar” din 10 mai 2018, ora 21:11, cu tematica „Eu vreau să fiu primar” cu Lorena Bogza și cu invitații: Andrei Năstase, Alexandr Roșco și Ion Ceban. Andrei Năstase a fost obligat să dezmință informațiile expuse în cadrul emisiunii „Eu vreau să fiu primar” din 10 mai 2018, ora 21:11, cu tematica „Eu vreau să fiu primar” cu Lorena Bogza și cu invitații: Andrei Năstase, Alexandr Roșco și Ion Ceban, prin intermediul unei conferințe de presă desfășurate la sediul Agenției de Presă „Infotag” SRL sau alte agenții similare sau în cadrul unei emisiuni similare difuzate de ÎCS „Pro Digital” SRL, deținătoare a postului de televiziune ProTV în termen de 15 zile, cu următorul conținut: „Recunosc că afirmațiile și/sau informațiile răspândite de către Andrei Năstase cu privire la faptul că, Ion Ceban, în calitate de consilier municipal în mun. Chișinău ar fi votat în Consiliul municipal Chișinău în anul 2016, înstrăinarea unor imense loturi de pământ din Chișinău sunt false, mincinoase și lipsite de substrat factologic, lezând onoarea, demnitatea și reputația profesională a lui Ion Ceban”. Totodată, s-a încasat din contul lui Andrei Năstase în beneficiul lui Ion Ceban prejudiciul moral în sumă de 1 leu.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Andrei Năstase, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia și a casat hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de Ion Ceban a fost respinsă.

Verificând legalitatea deciziei atacate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel este întemeiată și legală, din următoarele motive.

Conform 1 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, prezenta lege are scopul de a garanta exercitarea dreptului la libera exprimare, precum și un echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare și apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și vieții private și de familie ale persoanei.

Potrivit art. 3 alin. (1)-(4) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare, acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei. Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează. Exercițarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. Restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim expuse mai sus și doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat și libertatea de exprimare, precum și libertatea publicului de a fi informat.

Art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații și idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

În conformitate cu art. 7 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.

Potrivit art. 2 din Legea indicată, judecata de valoare este definită ca o opinie, un comentariu, o idee care reflectă atitudinea față de un fapt a cărei veridicitate este imposibil de dovedit. Fapt reprezintă un eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiții concrete de loc și timp și a cărui veridicitate poate fi dovedită. Iar judecată de valoare fără substrat factologic suficient – judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate.

Noțiunea de judecată de valoare prezumă că persoana nu poartă răspundere pentru părerea expusă în privința unor evenimente, circumstanțe, veridicitatea cărora este imposibil de demonstrat, urmând a fi făcută o distincție clară între fapte și judecăți de valoare.

Analizând cele expuse în raport cu informațiile răspândite de către intimat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel întemeiat a ajuns la concluzia că prin afirmațiile expuse Andrei Năstase și-a expus opinia față de o temă discutată în mediul public, față de o problemă actuală la acea etapă, ce reprezenta un interes public.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afirmațiile care țin de un subiect de interes general în materie de discurs politic beneficiază, în general, de un

nivel ridicat de protecție a libertății de exprimare, fapt care implică o marjă de apreciere a autorităților deosebit de restrânsă (Axei Springer AG împotriva Germaniei (MC), nr. 39954/08, pct. 90, CEDO 2012, și Morice împotriva Franței (MC), nr. 29369/10, pct. 125, 23 aprilie 2015).

Curtea a precizat că art. 10 § 2 din Convenție, nu lasă loc pentru restricții privind libertatea de exprimare în domeniul discursului politic sau al problemelor de interes general. Deși un individ care se angajează într-o dezbateră publică de interes general este în mod cert obligat să nu depășească anumite limite în ceea ce privește respectarea în special a drepturilor altora, totuși, îi este permis să recurgă la o anumită doză de exagerare, sau chiar de provocare, adică să fie oarecum exagerat în afirmațiile sale (Willem împotriva Franței, nr. 10883/05, pct. 33, 16 iulie 2009).

Conform legii, persoanele care exercită funcții publice pot fi supuse criticii, iar acțiunile lor – verificării din partea mass-mediei, în ceea ce privește modul în care și-au exercitat sau își exercită atribuțiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparența și exercitarea responsabilă a atribuțiilor lor.

Potrivit art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, persoana care exercită funcții publice este persoana fizică care exercită atribuțiile puterii publice (executive, legislative ori judecătorești) sau persoana juridică ce prestează servicii de utilitate publică, sau persoană fizică care administrează persoana juridică ce prestează servicii de utilitate publică ori subdiviziuni ale acesteia.

În circumstanțele expuse, Ion Ceban, fiind o persoană publică, trebuie să fie cu mult mai tolerant la criticile aduse în adresa sa, deoarece limitele criticii acceptabile la adresa persoanelor politice și ale persoanelor care ocupă funcții publice sunt mai largi decât pentru persoanele particulare.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, au fost delimitate trei categorii principale de exprimării, acestea fiind: politică, artistică și comercială, acordându-i cea mai mare importanță protecției exprimării politice, care a fost definită foarte larg, astfel încât să includă discursurile privind toate chestiunile de interes public general. Problemele identificate ca fiind de interes public general includ: examinarea cauzelor în justiție, mediul înconjurător, sănătatea publică, abuzul de putere din partea poliției, cruzimea față de animale, proasta gestionare a patrimoniului public, comportamentul ilegal al procurorilor, corupția funcționarilor de stat și activitățile entităților comerciale puternice (Steel și Moris vs Regatul Unit).

În cauza Dichand vs. Austria, cu privire la necesitatea ingerinței în libertatea de exprimare a reclamanților, CtEDO a considerat că judecățile de valoare pe care le-a făcut primul dintre ei au o bază factuală suficientă, cât timp acesta nu a invocat o stare de fapt mincinoasă. Curtea a amintit că dl. Graff era un om politic important care trebuie să suporte un anumit nivel al criticii activității sale publice și private. Chiar dacă tonul articolului din ziar era virulent și polemic, Curtea a indicat că art. 10 protejează și astfel de informații sau idei, iar, în speță, ele reprezentau o opinie cu privire la activitatea unei persoane publice.

La fel, în cauza Pakdemirli vs Turcia, CtEDO a amintit faptul că, în condițiile în care victima era un ilustru om politic, acesta trebuie să suporte limite ale criticii mult mai elastice decât în cazul altor persoane.

Concluzii similare au fost expuse și în cauza *Wirtschafts-Trend Zeitschriften-Verlags GMBH vs. Austria*, unde Curtea a indicat că limitele criticii admisibile sunt mai ample în cazul persoanelor publice decât în cazul unui simplu particular.

La acest capitol, instanța de recurs subliniază că dialogul dintre părți a avut loc la emisiunea „Eu vreau să fiu Primar” în cadrul unei dezbateri politice, în perioada campaniei electorale pentru accederea de către Ion Ceban la o funcție publică.

Astfel, declarațiile făcute de Andrei Năstase nu constituie informație defăimătoare despre Ion Ceban, informația expusă constituind o judecată de valoare în contextul politic, bazată pe un substrat factologic, fapte ce nu au fost dovedite a fi reale.

Corespunzător, instanța nu poate limita persoana intimatului în dreptul său la exprimare garantat prin Constituție și Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care consfințește expres acest drept. Prin urmare, relatările folosite de intimat nu pot fi recunoscute ca defăimătoare, corespunzător și cerințele de a-l obliga pe Andrei Năstase de a dezminți relatările menționate cu privire la fapte și judecări de valoare în textul expus de recurent, precum și să repare prejudiciul moral, sunt neîntemeiate.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul, cu menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție decide:

Se respinge recursul declarat de Ion Ceban, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov.

Se menține decizia din 20 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Ceban împotriva lui Andrei Năstase, intervenienți accesorii Agenția de Presă „Infotag” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea cu Capital Străin „Prodigital” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la constatarea ca fiind defăimătoare a informației răspândite, obligarea dezmințirii informației și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic